

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)
Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)
Гентський університет (Бельгія)
Сучавський університет ім. Штефана чел Маре (Румунія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва і архітектури (Україна)
Сумський державний університет (Україна)
Сумський національний аграрний університет (Україна)
Національний університет «Запорізька політехніка» (Україна)
Державна установа
«Інститут економіки та прогнозування НАН України» (Україна)
Державна установа
«Інститут демографії та проблем якості життя НАН України» (Україна)
Державна податкова інспекція у м. Полтава Головного управління Державної
податкової служби у Полтавській області (Україна)
Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської
організації «Спілка аудиторів України» (Україна)
Торгово-промислова палата України (Україна)

ЗБІРНИК

II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

06 червня 2024 року

ПОЛТАВА

Зберегти довкілля: Декарбонізація сприяє зменшенню промислових викидів, що допомагає зберегти природне середовище та забезпечити екологічну безпеку.

Розширити доступ до ринків: Досягнення чітких показників декарбонізації дозволить українським товарам уникнути обмежень на ринках ЄС та інших ключових експортних майданчиках.

Стимулювати інновації та конкурентоспроможність: Декарбонізація спонукає до розвитку нових технологій, що підвищує конкурентоспроможність українських компаній.

Це можливо здійснити нині через реформування енергетичного ринку, який в Україні продукує найбільшу кількість парникових газів. Зокрема, руйнування великих енергетичних об'єктів створило попит на створення малих енергетичних центрів ВДЕ, які дозволять забезпечити життєвоважливі потреби населення у певній громаді і тим самим будуть за рахунок диверсифікації мінімізувати негативні наслідки ракетних обстрілів і фізичних руйнувань. Наразі в Україні складається ситуація, коли споживачі, влада і громада не можуть ігнорувати енергетичні проблеми, а вирішення знаходиться у площині розвитку ВДЕ, коли всі сторони є зацікавленими і готовими до взаємодії. Це сприяє також тому, що амбітна ціль України щодо декарбонізації може бути досягнута у значно коротший проміжок часу.

Список використаних джерел

1. Європейський зелений курс і кліматична політика України : аналіт. доп. / [С. П. Іванюта, Л. М. Якушенко] ; за заг. ред. А. Ю. Сменковського. Київ : НІСД, 2022. 95 с. <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2022.12>.

2. Декарбонізація секторів економіки України. URL: <https://ecoaction.org.ua/dekarbonizatsia-ekonomiky-ua.html>

УДК 330.341

Васильченко М.І., к.е.н., доцент; Халімон К.Б., аспірант

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ КОНТРОЛІНГУ ТА ЇЇ РОЛЬ В УПРАВЛІННІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Ефективне управління будь-яким бізнесом на міжнародному, регіональному чи локальному рівні сьогодні навряд чи можливе без відповідного інструменту, який дозволяє своєчасно реагувати на справжні виклики зовнішнього середовища та ефективно використовувати всі доступні можливості для подальшого масштабування і розвитку. Тому щоб належним чином підтримати непростий і багатогранний процес управління, суб'єкти господарювання активно впроваджують у свою діяльність контролінг.

У сучасній науковій літературі [1; 2; 3] зустрічаються різні підходи до визначення економічного змісту даного поняття: його досить часто називають концепцією, системою, одним із найважливіших інструментів процесу управління, сучасною технологією управління, синтезом елементів обліку, аналізу, контролю і планування. Незважаючи на досить тривалу історію його розвитку, до нашого часу не вдалося сформулювати єдиний підхід до визначення сутності поняття «контролінг». Одні науковці звужують це поняття до внутрішнього контролю, а інші, навпаки, визнають контролінгом ті облікові функції, які орієнтовані на бухгалтерський облік, чи взагалі ставлять знак рівності між контролінгом і завданнями забезпечення менеджменту підприємства інформацією, яка є необхідною для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у кожній можливій проекції виробничо-господарської діяльності.

На наш погляд, контролінг є важливою концепцією управління, яка синтезує в собі управлінських облік, планування, контроль і аналітичну роботу. Це комплексна інформаційно-технічна підтримка прийняття важливих рішень, що акумулює в собі особливості діяльності конкретного суб'єкта господарювання, його планові і фактично досягнуті показники, враховує зовнішні і внутрішні ризики і видає результат, який може стати основою для успішного стратегічного управління. Такий досить широкий перелік питань, які вирішуються за допомогою контролінгу в інтегрованій системі управління, можна пояснити його головною метою, яка фактично зводиться до орієнтації усіх процесів управління на досягнення певних цілей, які можуть знайти своє відображення, зокрема, в удосконаленні продукції чи досягненні бажаного рівня конкурентоспроможності.

Цілком очевидно, що основні завдання контролінгу в системі управління підприємством будь-якої сфери діяльності наразі зводяться до того, щоб:

- сформувати таку інформаційну систему, яка сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень;

- спланувати майбутню виробничу діяльність підприємства;

- здійснювати координацію діяльності підприємства і його окремих підрозділів.

Відтак, предметом контролінгу можуть виступати окремі явища та мікроекономічні процеси на підприємстві, які характеризуються певними показниками – індикаторами в їх динаміці, і макроекономічні процеси, які відбуваються на рівні держави, і здійснюють безпосередній вплив на економіку підприємства та ефективність його діяльності. Відповідно об'єктами контролінгу можуть бути певні чинники виробництва, показники ефективності діяльності підприємства, показники його фінансового стану у порівнянні з прогнозованими значеннями, а також потенціал підприємства в цілому.

Сьогодні одним із найбільш розповсюджених інструментів контролінгу вважається система збалансованих показників, яка дозволяє, з одного боку, конкретизувати обрану стратегію розвитку на найвищому рівні управління (зокрема, розробити систему стратегічних цілей з конкретними показниками і заходами, що дозволяють досягти поставлених цілей), а з іншого боку, довести її до відома працівників як безпосередніх виконавців. Створення так званих «стратегічних карт», які включають в себе чітко визначені цілі, показники і відповідні заходи, зрештою, сприятиме встановленню зв'язку між стратегією розвитку окремого суб'єкта господарювання і повсякденною оперативною діяльністю його працівників. Такі інструменти контролінгу, як вартісний аналіз та бюджетування, також дозволять здійснювати управління витратами на заробітну плату, відрядження і підвищення кваліфікації працівників, автоматизацію виробництва, маркетинг і збут.

Впровадження ефективної системи контролінгу є цілком виправданим рішенням для підприємств середнього бізнесу, які не схильні до раптових організаційних змін, і для великих технологічно орієнтованих компаній, які мають потребу у забезпеченні прозорості фінансових та інформаційних потоків. Реструктуризація підприємств також потребує впровадження системи контролінгу, оскільки об'єднання різних організаційних культур та різних структур управління вдається реалізувати з мінімальними витратами за умови застосування комплексного і системного підходів. Враховуючи загальноприйнятту концепцію життєвого циклу організації, слід звернути увагу на те, що контролінг є актуальним для підприємств, етап розвитку яких відповідає зростанню чи занепаду, оскільки зміни зовнішнього середовища накладаються на власні організаційні перетворення, посилюючи фактор нестабільності.

Впровадження системи контролінгу на підприємстві неодмінно передбачатиме виникнення нових завдань, для реалізації яких потрібні компетентні виконавці. Така система має функціонувати на підприємстві на постійній основі, а тому необхідною є відповідна організаційна одиниця, яка може взяти на себе реалізацію функцій контролінгу. Новостворений відділ для належної підтримки системи контролінгу має знаходитися у підпорядкуванні керівника вищої ланки управління. Незалежно від того, яку назву отримає

цей підрозділ (відділ стратегічного розвитку, служба контролінгу чи інформаційно-аналітичний відділ), його працівники мають володіти методами системного аналізу у певній предметній сфері діяльності.

Як підсумок, вважаємо за доцільне зазначити, що контролінг на підприємстві тісно пов'язаний із поточними і майбутніми рішеннями і бізнес-процесами, а вже результати цих рішень можуть стати предметом контролю. Контролінг переносить процес управління підприємством на якісно новий рівень, інтегруючи діяльність різних служб і структурних підрозділів для досягнення оперативних і стратегічних цілей. Контролінг цілком можливо вважати сучасною концепцією управління, яка передбачає необхідність забезпечення сталого розвитку і ефективного функціонування підприємства на основі поєднання в єдину систему стратегічного планування, бюджетування, сучасних методів консолідованого управлінського обліку, багатофакторного комплексного аналізу стану підприємства з використанням збалансованої системи показників, формування зважених управлінських рішень, розроблених на основі моделювання діяльності підприємства. При цьому актуальність постійного удосконалення прийомів і методів контролінгу, а також дослідження принципів його організації потребує відповідного розвитку його методології і постійного удосконалення у сфері практичного використання.

Список використаних джерел

1. Кизенко О.О. Розвиток концепції контролінгової діяльності на підприємстві: від аналітичного обліку до стратегічної трансформації. *Економіка та держава*. 2019. № 2. С. 77-81.
2. Міщенко В.А., Другова О.С., Домніна І.І. Контролінг як засіб підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2019. Вип. 34. С. 82-86.
3. Прокопець Л.В. Контролінг як інструмент управління підприємством. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 39 (2). С. 17-20.

УДК 330

Зельов Р.Я., магістрант

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У МЕНЕДЖМЕНТІ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах стрімкого розвитку технологій та постійної нестабільності бізнес-середовища ефективне прийняття рішень на всіх рівнях управління стає ключовим фактором успішного функціонування підприємства. Штучний інтелект (ШІ) виходить на передній план як потужний інструмент, здатний значно покращити та оптимізувати процес прийняття рішень у менеджменті.

ШІ являє собою сукупність алгоритмів та моделей, які можуть аналізувати великі обсяги даних, виявляти приховані закономірності та генерувати обґрунтовані рекомендації для прийняття управлінських рішень. Завдяки своїй здатності швидко обробляти та аналізувати інформацію, ШІ допомагає менеджерам приймати більш точні та ефективні рішення в умовах невизначеності та мінливості ринкового середовища [1].

Однією з ключових переваг використання ШІ в менеджменті є автоматизація рутинних завдань та оптимізація бізнес-процесів. Системи ШІ можуть брати на себе виконання повторюваних та трудомістких операцій, таких як аналіз даних, генерація звітів та прогнозування, звільняючи час менеджерів для вирішення більш стратегічних питань. Це